

Vývojová psychologie

Vývojová psychologie

- Fylogeneze
- Antropogeneze
- Ontogeneze
- Aktuální geneze

Vývojová vs. ontogenetická psychologie

Definice vývoje

Zákonitosti vývoje (J. Švancara)

- Diferenciace
- Interiorizace
- Fixace
- Progrese, ireverzibilita

Vývojové procesy:

- zrání
- učení

Činitelé duševního vývoje

- Dědičnost (genotyp, fenotyp)
- Prostředí

- Vývojová stádia a jejich znaky
- Vývojové mezníky
- Vývojové krize

Zkoumání vývoje

- Prospektivní
- A) longitudinální
- B) transverzální
- C) semilongitudinální
- Retrospektivní

Vývojové teorie a modely

- I. teorie determinace duševního vývoje
- A) empiristické (exogenistické) t.
- B) nativistické (endogenistické) t.
- C) interakční (syntetické) t.

Vývojové teorie a modely

- II. Teorie periodizace duševního vývoje
- Kontinuální vs. diskontinuální proces
- Psychosexuální stádia dle Freuda (2. přednáška)

Psychosociální teorie vývoje E.H. Eriksona:

- 1. důvěra x nedůvěra
- 2. autonomie x pochybnosti a stud
- 3. iniciativa x vina
- 4. snaživost x méněcennost
- 5. identita x konfúze (zmatení) rolí
- 6. Intimita x izolace
- 7. generativita x stagnace
- 8. integrita já x zoufalství

Vývojové teorie a modely

- Evoluční teorie
- A) Etologie
- B) Sociobiologie
- Humanistické pojetí vývoje
- Ekologický model (Bronfenbrenner)

Morální vývoj

- Freud (svědomí, superego)
- Piaget (heteronomní x autonomní m.)
- L. Kohlberg (prekonvenční, konvenční, postkonvenční m.)
- C. Gilliganová: ženská x mužská m.

Attachment

- Bezpečný
- Úzkostně ambivalentní (úzkostně vzdorující)
- Úzkostně vyhýbavý
- Dezorganizovaný (dezorientovaný)

Individuace dle M. Mahlerové

1. Fáze normálního autismu
2. Fáze normální symbiózy
3. Fáze separace-individuace
 - 3a. Diferenciace
 - 3b. Procvičování
 - 3c. Navazování přátelských vztahů
 - 3d. Individuace

Prenatální období

- Stádia prenatálního vývoje:
 - Stádium zárodku
 - Stádium embrya
 - Stádium fetální (plodu)
- 3 druhy komunikace mezi matkou a plodem
 - Fyziologická
 - Smyslová
 - Sympatická

Novorozenecké období

- Nekoordinovaný pohyb, dítě neovládá své motorické pohyby;
- Význam stimulace: Zrak, hmat
- Prosociální chování

Kojenecké období

- Potřeba stimulace a učení
- Důvěra ve svět i přes frustraci
- Socializace kojence
- Rozvoj řeči
- Rozvoj identity

Batoletcí období

- Rozvoj hrubé i jemné motoriky
- Chápání slov
- Sociální učení formou nápodoby a identifikace
- Fáze separační úzkosti

Předškolní období

- Vývoj kresby
- Hraní sociálních rolí
- Vývoj sebepojetí
- Vývoj schopnosti vcítění

Mladší školní věk

- Školní zralost
- Eidetická představivost
- Utváření mužské a ženské identity
- Změna motoriky
- Schopnost úsudku a logických operací

Adolescence

- 1. Období pubescence
 - 1a. Fáze prepuberty
 - 1b. Fáze vlastní puberty
- 2. období adolescence
- Sekulární akcelerace
- Emoční labilita
- Vývojové úkoly
- Vývojové problémy

Dospělost

Mladší dospělost

- Budování intimního vztahu
- Volba povolání + získávání odpovědnosti v profesi

Střední dospělost

- Vrchol produktivity
- Období stability a prvního bilancování
- Existenciální otázky

Zralá dospělost

- Involuční změny
- ageismus

Stárnutí a stáří

- Rané stáří
- Vlastní stáří
- Dlouhověkost
- Změny související se stářím:
- Biologická stránka
- Psychická stránka
- Sociální stránka

Zvláštnosti péče o staré lidi

- Maximální snaha o zachování soběstačnosti
- Zaměřit se na uspokojení základních biol. potřeb
- Zajištění psychické a fyzické pohody
(předpoklady péče o staré lidi v rodině)

Modely adjustace starých lidí

- Konstruktivní přístup
- Závislost
- Obranný postoj
- Nepřátelství
- Sebenenávist

Poruchy vývoje

- Kvantitativní p.: retardace, stagnace, regrese, předčasná progrese
- Kvantitativní poruchy:
- Frustrace
- Stres
- Konflikt
- Deprivace (rozlišit od deprivace, deprimace)
- Subdeprivace

Další vývojové poruchy

- Mentální retardace
- Smyslové poruchy
- Neurologická onemocnění
- Specifické poruchy učení a chování
- Pervazivní vývojové poruchy – např. autismus, Aspergerův syndrom;